

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.º

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Bros.a.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Recapte

Com es veinats son a dur oli...

E-hu volem dir, i Deu no mos ho tenga en retret ni vana gloria. LA AURORA és es periòdic de tot Mallorca, que té més bona informació per ses coses del gran mon, fora d'Espanya. Per enterar-mos-ne tenim *La Civiltà Cattolica* de Roma, *La Vigie* de París, *The Catholic Times* de Londres i *Kölnische Volkszeitung Wochen-Ausgabe* (Edició setmanal del Periòdic Popular de Colonia) i *Les Cahiers Romains, Bulletin de l'Agence Internationale Roma*, de Roma mateix. Aquestes publicacions son famoses dins tot lo mon per sa magnífica i extensíssima informació que ofereixen per via de corresponsals propis que tenen dins totes ses nacions i llavò p'es criteri propi amb que veuen i tracten totes ses questions que sobrevenen de cap a cap de la terra. Per això *La Aurora* no és com casi tota sa presa d'Espanya un ressò de sa gran presa de París i Londres, posada casi sempre an es servici de ses males causes, d'ets enemics de l'Esglesia. I no son pocs es periòdics catòlics i ben intencionats que sovint se fan eco, sense temer-se'n, d'aquella presa del dimoni, com succeeix encara en sa qüestió de sa *Home Rule* (Autonomia) d'Irlanda.

¿Quin altre periòdic e-hi ha en tot Mallorca que, per ses questions del gran mon, tenga unes fonts d'informació tan fortes com son es periòdics que més amunt anomenam? Si n'hi ha cap, que àis es dit!

Es Bal'le novell de Roma.

S'Ajuntament novell s'aplegà en sessió per primera volta dia 7 des més passat. Com entraren es Retgidors de sa majoria catòlica-conservadora, hi va haver mans-belletes per llarc de part des públic que omplia sa plassa i sa gran sala de sessions de sa *Casa de la Ciutat*. Es Comissari Reial convidà el príncep Colonna come primer elegit a prendre sa presidència per constituïr s'Ajuntament. Així hu va fer el príncep Colonna; i, una volta assegut i presidint, pren la paraula i diu: «Noltros tots sabrem guardar sempre en sa nostra actitud sa llampant serenitat que s'és mester, a fi de que fins ses opinions diverses sien un element i forsa de cooperació i no emperons i sobams a sa bona feina administrativa que aquí pertoca. Cap sentiment mesquí porà mai enterbolir sa concordia que jo invoc i que no ha d'esser renúncia de propies conviccions ni des propòsit de profitosos debats, sino que ha d'esser comunitat d'intents, serenitat de judici, tolerancia recíproca i mutual respecte. Es massa alt es nostro fi per metre que xorques competencies mos capturin o decantin de conseguir-lo. Sa gran figura de Roma sia sempre aquí davant es nostros uis per menar-mos per sa má dins ses nostres deliberacions a fi de que sien greus i modestes, pero endressades totes a un objecte, totes encaminades cap a un ideal. Entreguem-mos a sa nostra tasca amb ànima serena i voluntat ben resolta, abraçant tot lo que sia bé, venga d'on venga, sensa prejudicis de partit ni tendencies estranyes, i fassem, honorables companys, obra recolada i fructifera en nom i p'es bé de Roma. Part damunt tot altre pensament, part damunt tot

altra curolla, xori es pensament i sa curolla de Roma, des seu progrés, des seu pervindre, des benestar des poble, de sa seua esplèndida garridesa...».

Tot seguit rendí un ample tribut d'alabances an es Bal'le passat, Aphel, es successor d'aquella mala ànima d'En Nathan, per lo bé que hu havia fet, N'Aphelno En Nathan, que hu va fer així com solen es missatges d'En Barrufet més carronyes, que és tot quant e-hi ha que dir.

A les-hores se passa a votació qui havia d'esser en Bal'le, i surt elegit de tota sa Majoria el Príncep D. Prósper Colonna. Sa Majoria romp en aclamacions i mans-belletes, i lo mateix feu es públic cridant:—*Visca es Bal'le de Roma! Visca En Colonna!* En Colonna dona les gracies ben vitenques de que l'haguessen honrat elegint-lo per un càrrec tan gros com és de Bal'le de Roma. Llavò votaren sa Comissió Assessora, que's compòn de nou Retgidors. Sa Minoria anti-clerical votà sempre en blanc; arrabassant-se una cara molt sarracena aquells Retgidors, veent-se reduïts a minoria, allà on tants i tants d'anys eren estats majoria per sa beneitura des catòlics i de tota sa gent d'orde.

—¿Quin tomb que ha donat sa cosa! diuen es romans davant es fet de veure un Príncep romà que sa seua familia fa set cents o vuit cents anys que és una de ses caporals i predominants de Roma, i que ara s'asseu a sa cadira presidencial des Municipi Romà, i en lloc des masonarro jueu Nathan, extranger i sogueu d'En Mazzini, que el dimoni el se'n du de veure que s'és acabada Deu sab-fins quant sa Bal'leria de Roma per ell i per tots es carronyes i esguerrats que encara el segueixen.

S'assassinat de s'Hereu de la Corona d'Austria.

Perilla dur coa ferm aqueix horrible atentat, perque en ses claricies que es Tribunals i es periòdics austriacs i alemanys van aglapint, en surten de coses que estaven ben amagades i que deixen veure a on son ses rels i es causants d'aquell crim esglaiador, això és, es servís, inemics mortals d'ets austriacs, an-e qui atribueixen tots es seus mals i soscaires. Austria, fa un parei d'anys ocupà Bosnia i Herzegovina, territoris en part de rassa servia, que es servís voldrien per ells, i no s'hi poren adonar a s'idea de que l'Austria n'haja de comandar. Si, de cada dia se veu més clar que aquell assassinat se tramà a Belgrado, capital de Servia, allà donaren ses armes (bombes i revolvers) an es dos assassins Gabrinovic i Prinzip, dos anarquistes de lo més perdudet que corria, com és de suposar.

S'Obreretxo Balear se queixava s'altra diassa de que es periòdics monàrquics i clericals donassen la culpa de s'assassinat de Sarrajevo, de s'Hereu de la Corona, an ets anarquistes, allà on deia es betzol que aquella mort no era més que una qüestió nacionalista, que la Bosnia no volia sa tirania d'Austria i que havia procurat redimir-se de tal opressió matant s'opressor.

La Aurora va dir, com arribà sa nova de s'atentat, que era cosa d'anarquistes perque En Gabrinovic s'hi era confessat i que lo regular era que hu fos també En Prinzip, anant de conservar amb En Gabrinovic.

¿Està an es cas *La Aurora* de tornar sa fama i s'honra an ets anarquistes? ¿Tatà! colcarem! Si ets anarquistes en

fossen nets, prou que hu diríem, perque *La Aurora* no vol viure de mentides contra negú ni en vol escampar cap mai, ni fins i tot contra ets anarquistes, que du tan contrari. Dia 4 de juriol diguérem que en Prinzip també seria anarquista, veient-lo aplegat amb En Gabrinovic. Avui, lluny de rectificar, rebatem es clau de sa nostra dita, copiant sa declaració que aqueix criminal ha feta davant es Tribunal jutjador, segons assegura es diari de Buda-Pest *Az-Est*, que comunicà a Europa s'Agencia Stefani i acull en ses seues columnes *La Civiltà Cattolica*. Vetassí lo que digué En Prinzip, declarant dins sa seua causa: «Me sent culpable; vaig venir aquí amb s'intenció de cometre s'atentat. No estava sota d'influencies extrangeres. Desde que vaig esser alumne de *quart auy de gymnasi* (Institut de 2ª Ensenyansa), vaig comensar a lletgir llibres anarquistes, i aviat s'anarquia va esser per mi una verdadera passió. Ara a la fi vaig poder satisfer aquesta passió. Me vaig imposar es dever de matar qualcú que fos una columna de sa Monarquia, i això és lo que ara he conseguit. Es revólver i es cartutxos les vaig haver a Belgrado d'una Junta; pero no vaig dir allà quin es eren es meues intencions».

¿Que hu sent an això s'Obreretxo Balear? ¿Les posarem an ets anarquistes cap barret que no fos ben seu, amb so dir que s'atentat contra s'Hereu de la Corona d'Austria era cosa d'ells? Fonc cosa des nacionalisme servi de s'anarquisme i revolucionarisme anticlerical.

Austria i Servia

Tantes de coses ha aclarides Austria sobre s'assassinat des Príncep Hereu, això és, des còmplics d'ets assassins i de sa manera com i a on se preparà tal crim, resultant que va esser a sa capital de Servia i cosa des nacionalistes exaltats d'allà,—que se's creguda an es cas d'enviar dijous de s'altra setmana una nota diplomàtica an es Govern de Servia, exigint-li que dins tres dies li contestàs si estava disposat a capturar tota propaganda que's fassa dins es seus dominis contra Austria i sa dominació d'Austria a Bosnia i Herzegovina i castigar es seus súbdits que resultin culpables de s'atentat de Sarrajevo. Austria sembla que tenia 100.000 homes a punt per tirar-se damunt Servia si aquesta no li donava totes ses satisfaccions que li demanà; Alemanya feu a sebre a França que, si cap Potencia tracta d'aidar a Servia an es cas d'una guerra amb Austria, ella, Alemanya, aidarà a Austria. Es President de Ministres de França, En Viviani, que era devers Noruega de viatge amb En Poincaré, deixà aqueix i s'espità més que depressa a París. Rússia digué que intervindrà a favor de Servia. Sa cosa per lo mateix se presenta ben enrevisclada i perillosa, com feia molts de temps no s'era presentada. Diumenge Austria declarà rompudes ses relacions diplomàtiques amb Servia perque aquesta no contestà així con Austria demanava; i dilluns li declarà la guerra, i dimars ja hi hagué topades entre servís i austriacs.

Es ben perillós que's bony de sa guerra europea, que fa tant de temps que madura, no arrib ara a esclatar.

Sempre sa nota religiosa.

Ja hu hem dit altres vegades: l'Emperador d'Alemanya, amb tot i esser

protestant, avui per avui és es Sobirà més religiós del mon civilisat. Mai parla en públic en ocasions solemnes que no anomèn Deu. Ara, com li arribà sa nova tristíssima de s'assassinat de s'Arxiduc i Arxiduesa, Hereus de la Corona d'Austria, agafa sa ploma i escriu un mot de condol an es pobres fiis d'aqueixes duesvíctimes de s'Anarquia, i entre altres coses, ben sentides, les diu: «Deu vos sostenga i vos don forsa per suportar un cap tan terrible».

Així mateix està un poc lleig que un Sobirà protestant haja de donar lliçons de religiositat an es Sobirans que's diuen catòlics.

Es sentiment nacional an es Balcans i a Grecia.

Dalt *La Civiltà Cattolica* veim unes consideracions ben a ferir sobre s'estat d'ànim d'aqueixes nacions, que una persona que hi capleva, envia a sa gran revista italiana. Diu aqueixa persona que després d'una esclavitut sota des turcs que ha durat tants de sigles, ara que aquells Estats se'n veuen lliures, demostren un avorriment fora mida a tota dominació o ingerencia que los sembli gens extrangera. Es sentiment de nacionalitat domina sa política i ses aspiracions d'aquell andarivell de rasses, que avui se balluguen dins sa península balcànica, casi com se ballugaven durant s'edat-mitja dins tota Europa s'aixam de comtats, marquesats, senyories i petites repúbliques, que acabaren per aplegar-se en diferents estols, formant definitivament es grans Estats moderns. Serà malet de fer que arribin an això aquells Estats Balcànics per lo diverses que son aquelles rasses i lo cuantrapuntades que estàn en sanc, sentiments i interessos. Es grecs no faràn bona pareia mai amb sos esclaus (servís, búlgars, dalmates) ni ets esclaus amb sos grecs; s'epirota (nadiu de l'Epir) no acceptarà mai de bon cor sa dominació albanesa, com ets albanesos no allargaràn mai es coll an es jou que'ls-e vulguen posar grecs, esclaus, ni musulmans. Es sogueus de l'Islam que s'ho tenen a manco de dependir de tot domini extranger, s'estimen més buidar de sa seua terra nadiua que esser súbdits d'un príncep que no profés sa religió del Coràn. Per aquest motiu pocs son es musulmans que romanguen a Creta; casi tots buiden bil-lo bil-lo.—A sa primera guerra balcànica contra Turquia eren aliats Bulgaria, Servia, Montenegro, Grecia. Com se veren vencedors, en lloc de pensar lo primer d'acabar d'afonar l'Islam, que feia tants de sigles que oprímia i petxucava aquelles terres, ¿que fa Bulgaria an aquelles regions, abans de sebre si havien d'esser seues o d'ets altres aliats? Idò lo primer que feu fonc fer botir de per tot allò que ella ocupava es Metropolitans (Arquebisbe) grecs, tancar ses escoles gregues, treure de totes ses esglesies es rite grec i posar-hi es rite eslau. Ja sabeu que rite vol dir es sistema especial de fer ses funcions esglesiaístiques i oficis sagrats. I no sols això, sino que feu esborrar i raure totes ses inscripcions gregues que hi havia dins ses esglesies i fora de ses esglesies, i hi feia posar inscripcions eslaues.—A sa segona guerra, Servia, després de sa victoria, imità Bulgaria amb so ferir la Grecia, la qual, p'es seu vent mai ha demostrada cap simpatia per sa nissaga eslava.

L'Epir se donava per ben sortat de

porer-se aplegar amb la mare-patria, Grecia; pero ses grans Potencies en taiaren un tros per donar-lo a Albania, aqueix Estat novell que ses grans Potencies han volgut formatjar. Ets habitants d'aquell tros no estigueren conformes, i velometaquí alsats amb armes contra Albania, fent-los costat Grecia, pero les ha haguts d'abandonar davant ses reclamacions de ses grans Potencies; ara aquells epirotes, en lloc d'arufar-se i de donar-se per Albania, se son declarats autònoms a Arghirocastro, Delvino, i Corizza, i Chimarca se declarà republica. Ara figurau-vos quin estar hi ha de fer devers Albania: aqueix epirotes alsats en armes per un vent, es musulmans per un altre vent, i ets albanesos que hu volen comandar tot, catòlics per la dreta, cismàlics per l'esquerra... Vaja! un maruell de los cent mil dimonis. Ja li costarà des pebre an el Rei de tal reinat! Si no tira es barret dins es foc i no fuig correns, és que hi du es cap calent ferm d'esser Rei. Sobre tot! del seu se pagarà!

El Rei de Grecia i es seus exèrcit.

S'actual Rei de Grecia, Constantí, és estimadíssims des seu exèrcit, que va bruixat per ell, com s'es demostrat no fa gaire. Es dia de Pasco s'aplegà a Atenas tota la Cort de gran gala i es Ministre de fa Guerra, En Venizelos, en nom i representació de totes ses armes d'exèrcit oferí an el Rei es bastó de Mariscal, d'or macís, còme recordansa de ses esplèndides victories que baix des seu mando han conseguides primer contra Turquia, després contra Bulgaria.

A dir ver el rei Constantí, des que pujà an es trono, amb lo que ha fet, s'ha guanyat es cor de tot es seu poble, pero especialment des seu exèrcit. Es que hu entèn ferm per coses de guerra i llavò que sa seua bondat d'ànima no té fi. Tant s'ha sabut guanyar es seus soldats, que farien qualsevol cosa per donar-li gust. En totes ses accions de guerra lo que mira més sempre és esalviar sa vida i ses fadigues des pobres soldats, i com que sempre tenga tots es cinc sentits posats a que no les manc res mai an es soldadets. Moltes de vegades ha succeït ell no voler tastar res fins i tant que tots es soldats han tengut ja es seu recapte. Ell visita ses tendes des soldats i menja amb ells de lo que ells mengen. Si davant ets oficials fa sa cara seria, com escau a sa majestat d'un Rei, amb sos soldats sempre fa sa mitja. I no hu volgueu sebre s'esment que té des malalts i ferits. Un dia anant en automòvil, afina un soldadet; fa aturar s'automòvil, i demana an aquell mesquí cap a on tirava.—Majestat, diu es soldadet, tenc una ferida a una cama, que ja s'era estancada i ara assetsuaxí s'es tornada obrir, i m'envien a l'hospital.—Puja idò a s'automòvil! li diu el Rei.—No pot esser, Sr. Rei! diu es soldadet.—Te dic que pugis! diu el Rei.—Senyor Rei, s'exclama es soldadet, ja li he dit que no pot esser! jestic ple de pois!—I jo també, diu el Rei. ¡Hala! puja més que depressa!—I es soldadet no tengué altre remei que pujar, i el Rei el se feu seure devora.

Un altre dia pelluca el Rei de dins sa neu i es fanc un paper arruellat; l'estén i veu que és una carta de s'al-lota d'un soldat que li escriu que se morirà de pena hi no'l pot veure. Crida es soldat i li diu:—Mira, no vui que aquella al-lota se muira. Ves-hi a veure-la i dins quinze dies torna.—Aquell soldadet s'espitxa a veure s'al-lota, i dins es quinze dies prou que tornà esser an es seu batalló.—De fets així se'n contenen molts d'aqueix Rei. Deu los ho conserv molts d'anys an es grecs. Amèn.

Congrés des catòlics inglesos a Cardiff.

Es nostro bon company *The Catholic Times* de Londres dugué dia 17 de

jujol una relació ben a pedres menudes des magnífic Congrés que es catòlics inglesos celebraren a Cardiff de dia 10 fins dia 13 de dit mes. Hi assistiren dos Cardenals, dos Arquebisbes, quinze Bisbes, dos Abats mitrats i un sens fi de capellans, frares i seglars. A s'apertura, que fou solemnisima, hi assistí es *Lord-Mayor* (Bal-le) de la Ciutat, que no és catòlic, i hi tirà un discurs ben eloqüent, donant sa benvinguda a Ses Eminencies es Cordenals i a Ses Reverendíssimes ets Arquebisbes i Bisbes i Abats i an ets altres de tots estaments que hi eren anats p'es Congrés; feu un elogi gros des catòlics, expressà es seu desig de que es Congrés anàs tan bé com es catòlics desitjaven; i acabà saludant tot a l'assemblea. Llavò s'alsa el Bisbe de Newport i després un Retgidor de Cardiff, catòlic, Mr. Stone, i en nom de tot es Congrés donaren les gracies an es *Lord-Mayor* per lo que acabava de fer per aquella assemblea, que esclatà tota en mans-belletes p'el Sr. Bal-le i la Sra. Bal-lessa (*Lady Mayoress*), que també hi era compareguda.—Feren feina per llarc aquells congressistes, puis no eren anat a Cardiff just per tirar magnífics discursos i romandre llavò sensa res an es fus. Ets inglesos se distingeixen per lo pràctics, i aqueix caràcter tengué es Congrés de Cardiff. Comensà es Cardenal Bourne, Arquebisbe de Westminster, Primat d'Inglaterra, exposant sa situació de ses Missions amb tots es seus arreus per dur gent an es Catolicisme dins Inglaterra i dins totes ses seues Colonies, que abressen una part tan grossa del mon, i que per tot arreu gaudeixen es catòlics de sa més absoluta llibertat, que s'han guanyada, això sí, a forsa de lluitar, per extendre i mantenir la Santa Fe. Sobre això de ses Missions se tocaren molts de punts; es remeis per sostenir-les i fer-les anar endavant i se prengueren acorts transcendentials.—Llavò es Congrés se dividí en seccions, i cada una prengué per son compte es ram que li pertocava. Un des punts tractats més a fondo fores es *socialisme* i ses *societats obreres* (*Trade Unions*) i s'enseyansa religiosa a ses Escoles. Es socialisme el declararen incompatible amb sa Religió catòlica, que s'enseyansa religiosa es indispensable dins ses Escoles com ho és també s'organización des treballadors catòlics en *societats obreres*, que ja entenen a moltes de bandes, pero que cal extendre-les per tot allà on se pugui, i que están en relacions amb ses organisations obreres catòliques d'Alemania, Bèlgica, Austria, Suïssa i Amèrica per engirgolar una lliga internacional a fi de tenir més forsa tots plegats i millor sa situació de tots.—També se tractà des *divorci* que es socialistes defensen tant, i es Congrés el condemnà com a contrari a sa Llei de Deu, s'entén es *divorci* complet, això és, que es *divorciats* se puguen tornar casar, sensa morir-se cap des dos que componen es matrimoni.—Tractà igualment es Congrés de sa necessitat imprescindible d'establir una lliga ben estreta de tots es catòlics, per que aquesta és s'única manera des catòlics poder anar endavant i no donar es trist espectacle d'uns catòlics combatre sa causa des catòlics. També tractà es Congrés d'organisar sa defensa de l'Esglesia contra ses calumnies que es periòdics anti-catòlics escampen dins Inglaterra, contant coses falses de l'Esglesia suposant-les succeïdes dins ses altres nacions. Igualment hagué raó es Congrés de s'obra de ses bones lectures, reforçant per tot arreu sa campanya en defensa de sa verdadera Religió.—Ademés tractà es Congrés de s'*Obra d'assistir an es presos catòlics*, que dona tan bons resultats a Inglaterra, per que és una avinentesa per atreure-se molts de presos protestants i sensa cap religió. Se destinà llavò tot una sessió an el Santíssim Sagra-

ment i an es ram de comunions, i una altre sessió a s'obra de santificar es Diumenges i Festes de Precepte i llavò una altra a sa magna qüestió de ses relacions de l'Esglesia amb sos treballadors.—Es diumenge, dia 14, es congressistes feren una grandiosa processó per carrers i places de Cardiff; eren una multitut tan grossa que's calcula que arribaren a esser **cinquanta mil persones**.—També estudià es Congrés sa qüestió de ses *societats de segurances de vida* en cas de mort a favor des qui queden; i llavò sa qüestió d'ets emigrants catòlics per que trobin assistència i agombol allà on van i de ses *al-lotes treballadores catòliques* per defensar-les de tots es perills que los rodetuen, materials i espirituals.—S'ocupà també es Congrés des teatre, això és, de tot es ram de representacions dramàtiques, tractant de lo que pertoca an es catòlics fer i deixar de fer en quant an aquesta cosa, no sols per lo que's refereix a assistència a tals espectacles, sino per lo que's refereix a prendre-hi part activa, això és, s'ofici d'actor, que molts de catòlics tenen. Dia 13 hora-baixa va esser s'acabatai des Congrés. Es primer dia, a proposta des Congrés es Cardenal Bourne havia enviat per telegraf un missatge de felicitació, adhesió i sumisió an el Papa, i a sa sessió de clausura sa Eminencia lletgí sa contestació ben coral que el Papa los enviava i sa benedició Apostòlica per tots es Congressistes. Llavò es famosíssim predicador P. Bernat Vaughan hagué de dir quatre paraules, que foren com sempre eloqüentíssimes, i finalment parla Sa Eminencia es Cardenal de Westminster, felicitant tots es congressistes i felicitant-se a sí mateix de lo bé que tot era anat.—I per acabar de dir bé sa cosa, lo endemà es Lord Mayor de Cardiff corvida tots es Congressistes a una recepció en honor d'ells a sa Casa de la Ciutat. Ja hu crec que hi anaren Cardenals, Arquebisbes, Abats, capellans, frares i monjos i uns set-cents entre senyores i senyors. I no hu volgueu sebre si els obsequiaren a tots es *Lord Mayor* i *Lady Mayoress*, es Bal-le i sa Bal-lessa! Tothom se'n anà contentíssim i agratíssim.

Sa qüestió de Sa «Home Rule» d'Irlanda

Ja està a la crema de tot, i preocupa a tot Inglaterra per sa capurruesa seuvatge des protestants exaltats que no poren consentir que es catòlics d'Irlanda hagen d'arribar a gaudir de ses ventatges que de sa *Home Rule* les resultaran. Hi ha que convenir que aqueix protestants son una gent inaguantable i de lo més carronya que's pugui imaginar. Quant ses lleis oprimien barbarament es catòlics, volien que's complissen perque... eren lleis, perque es Parlament les navia posades i allò s'havia de complir, sortís des llevant sortís des ponent. Però ara es Parlament ha votada per tres vegades s'Autonomia d'Irlanda i per lo mateix ja és una llei que aviat s'haurà d'aplicar, una llei com qualsevol altra de ses que hi ha a Inglaterra. ¿I que fan es senyor protestants? ¿Estàn promptes a passar per lo que ha votat es Parlament? Tant com sa coa de s'ase. No senyor; no están disposats, sino que se son armats i han jurat i perjurat que mouràn una guerra civil contra tal Autonomia. Això tenen sa desvergonya de dir i de fer es protestants d'Ulster. Son així aqueix senyors protestants. Sa llei les favoreix a ells? Idò s'ha de complir tal llei. Sa llei favoreix es catòlics? Idò fora complir tal llei! fora passar per tal llei! guerra a tal llei!—¿S'és vist mai res més absurd, res més carronya, res més barbatxo, res més seuvatge? Així son es protestants d'Ulster! Sa llàstima és que hi fassa caramull es Duc de Norfolk, gran senyor catòlic, caporal des catòlics fins ara, pero que s'és recordat més des seus interessos de senyor temporal que de lo que demana es seu nom de catòlic.

Sa formalitat de s'Estat anglès no'n surt amb gaire bon nom!

Es precis confessar-ho. A cap nació civilisada havien sentit a dir que succeís mai, d'alguns sigles ensà, lo que ha succeït a Inglaterra amb això de s'Autonomia d'Irlanda. Això de que ses Corts d'una nació votin una llei i una part des súbdits d'aquella nació diguen:—Idò noltros no passarem per aqueixa llei i mos alsarem amb armes contra ella,—I que no sols e-hu diguen, sino que s'organisin en batallons i s'armen un mes i un altre mes i que fassen maniobres per acosar-se, per enostrar-se en so fer guerra; i que es Govern d'aquella nació ho veja i ho permeta i no los captur en lo més minim;—això és lo que no comprenen que haja pogut succeïr a Inglaterra. ¿Què hem de pensar de s'organización de tal Estat? ¿qué hem de pensar des respecte d'ets inglesos a sa llei? ¿Què hem de pensar de sa formalitat d'un Govern que permet tot això? Hem d'esser francs: no's pot pensar gaire cosa bona. Comprehem que hi haja súbdits que s'alsin contra qualque llei que no los agradi; lo que no comprenem que es Govern de cap nació permeta que es seus súbdits, una setmana i una altre i un mes i un altre mes, s'organisin a la descuberta per alzar-se contra una llei i per moure una guerra civil. Això és lo que no comprenem que haja permès es Govern anglès an es d'Ulster. Es una cosa tan inexplicable i fora de lo regular s'actitut passiva des Govern anglès en lo d'Ulster, que s'altra diassa lletgrem dalt un periòdic alemany que es Govern anglès estava venut an es d'Ulster i que havia feta traició a Irlanda, que feia com que voler sa *Home Rule*, pero que en realitat no la volia. E-hu trobàrem tan gros an això, que no hu creguérem. Noltros lo que creim que es Govern anglès s'és vist estret de tot amb aquesta qüestió i que n'és sortit així com ha pogut.—A la fi sembla que ha trobada amb sa mediació del Rei una fórmula pacífica per arreglar-ho. Amèn que sia ver.—Això lo que demostra, s'esperit d'intolerancia des protestants, que si mai concedeixen gens de llibertat an es catòlics, és a la forsa, quant no los queda altre remei.

Modernisme i ateïsme

L'Esglesia Anglicana, protestant com sabeu, se troba amb una situació molt crítica, com mai s'hi era trobada. De totes ses sectes protestants, s'anglicanisme era sa qui conservava de part-defora més cosa des catolicisme: conserva es Bisbes, canonges i fins religioses, i en materia de doctrina també era molt exigent. Pero ara es modernisme s'hi és escampat d'una manera feresta, i amenassa engolir-lo-se a s'anglicanisme, perque es modernisme és més lògic, més conseqüent, i el mon és des lògics, des conseqüents. Proclamada p'es protestantisme còme regla única de fe sa llibertat absoluta de tots es cristians d'entendre la Sagrada Escripura així com a cada un li pas p'es cap, ¿com ets anglicans, es Bisbes anglicans han de porer capturar es modernistes quant aqueix neguen sa realitat de casi tots es fets de sa vida del Bon Jesús? Es modernistes poren dir:—Així entenem noltros la Sagrada Escripura; i ¿qui mos pot imposar que l'entenguem d'altra manera? ¿No mos fundàrem tal volta en tal llibertat, fa trecentos anys, per rebutjar s'Autoritat del Papa? ¿Existiria l'Esglesia Anglicana sensa aqueixa llibertat? ¿Com idò l'Esglesia Anglicana vol exercir demunt noltros s'Autoritat que ella mai ha volguda regonèixer an el Papa? Si an el mon e-hi ha cap Autoritat en materia de fe que no sia sa mateixa Sagrada Escripura, hem de comensar per renegar des Protestantisme i mos hem de fer catòlics.—Aqueixa és sa verdadera. S'Anglicanisme està destituït de tota eutoridat per condemnar es modernisme, per capturar-lo. I es mo-

—Que li feu passar pena de casta granada, diu es blonco, ja que ell li havia fet gastar tant sense profit.

—¡Vaja quin pler de besties!.. diu En Gostí. ¿l trobau vos que això es tractament de donar un pare a un fill?

—E-hu sia, no hu sia..! diu es blonco.

—Obrà molt injustament! diu En Gostí.

—¿Ai injustament? diu es blonco. ¿No t'ho dic jo?... Si fosses fii meu... te matava.

—Ell parlau com un àngel! diu En Gostí.

—I no me'n destorn de lo qu'he dit!... diu es blonco. te matava!

—Idò, ¿perque no vos hi feis capella vos, tan encarat que hi estau! diu En Gostí.

—¡De...! ¡Jesús, quina te'n volia dir! diu es blonco. ¿l jo que hu puc esser amb sa dona i els infants, carabassenc?

—Ets infants no vos fan nosa; viudos hi ha que diuen missa! diu En Gostí.

—¿l jo que som viudo, tros de corda?... ¿o estàs biell? diu es blonco.

—Matau sa tia, i hu sereu viudo! diu En Gostí.

—¡De goranot!... ¡Jesús, no'm fasses parlar! diu es blonco.

—¿No deis vos, diu En Gostí, que mataríeu un fii vostro, si no volia esser capella? I ¿què és més crim? ¿Matar un fii o matar sa dona?

—¡Vaja! calla! que no treus portal a carrer! diu es blonco.

I per tal estil seguiren aquestes completes de nyic i nyec fins que es blonco tregué defora En Gostí, i sa tia... plors i descapdell.

(acabarà)

PAU FORA-EMBUIS

Molt ben fet!

Dilluns passat s'Ajuntament de Ciutat, després d'una discussió a on es reformistes mostraren sa filassa i es liberals feren un tristíssim paper, acordà posar un telegrama i enviar una exposició an es Govern de Bèlgica demanant-li que fassa tomar es monument que ets enemics d'Espanya alsaren a Brusseles en honor d'En Ferrer i Guardia. Aquell monument és una galdada a Espanya, perque vol dir que En Ferrer era un gran homo i un gran sabi i que per amor de sa seua ciencia l'Espanya el feu fusellar, lo qual es tractar l'Espanya de seuvatge i de criminal. Idò bé es senyors reformistes i es senyors liberals, Retgidors de Ciutat, se posaren amb evidència i demostraren es grau que fa es seu patriotisme i es seu amor an es bon nom d'Espanya. ¡Quant és bon ver que s'interés... polític es mala bestia. Reformistes i liberals, just per molestar es Retgidors de sa Majoria de s'Ajuntament, s'oposaren a que s'Ajuntament demanàs que s'fassa desaparèixer de Brusseles es monument d'En Ferrer, allà on saben bé tots que, quant es Tribunal Militar el condemnà an aqueix gran criminal, no hi hagué negú en tota Espanya més que Mestre Biel de la Mel, alies Alomar, que demanàs que l'indultassen, tan convençut estava tothom de que ell era es vertader culpable de sa *setmana tràgica*, de tota s'infinidat de robos, incendis i atentats contra sa vida decentenars de persones i que ocasionà més de cent morts; com ja era estat sa causa també de que En Morral tiràs damunt es cotxo del Rei, com aquest venia de casar-se, aquella bomba que feu també un centenar de víctimes. P'es crims que cometé En Ferrer i feu cometre promovent i dirigint sa *setmana tràgica*, per això i no per altra cosa el fusellaren. I ara es reformistes i es liberals de s'Ajuntament de Ciutat s'apleguen amb sos socialistes, anarquistes, lerrouxistes i demás canalla revolucionaria per explotar es cadàver d'En Ferrer p'es seus

fins polítics. ¡Quina vergonya! ¡quina ignominia! No esperàvem això des bon sentit que feia estona demostraven aqueis bons de Retgidors. Si no's volien sumar amb sos de Sa Majoria, que no haguessen votat, que fossen sortits de sa sala de sessions. Lo que mai havien d'haver fer cap acte que significàs de prop ni de lluny gens de simpatia directa ni indirecta an aquell gran criminal, afronta d'Espanya, oprobí de s'humanitat, que's passà una partida d'anys cercant docents homos per assassinar el Rei i tota sa Familia Reial i totes ses Autoritats de Madrid; que deia que pertocava matar tots es capitalistes, tots es Militars, tots es capellans, tots es frares, totes ses monges; que deia que havien de llevar des mig amb verí i amb dinamita s'Autoritat Esglesiàstica i s'Autoritat Civil; que deia que ell volia fer fer flamada a tot; que estafà 80.000 francs a una de ses seues... amigues, i una partida de milions a una senyora veiarda amb excuses de fundar una escola-hospici per infants sense pare ni mare, i en lloc d'això fundà s'Escola Moderna, que ell mateix deia que era, no per fer bons obrers ni bons empleats, sino anarquistes convençuts; que abandonà per altres bruixes sa dona i dues fies seues, que s'havien de guanyar la vida a París, una fent de comedianta i s'altra encistant galletes i amb dos infants seus a l'hospital, mentres ell, En Ferrer i Guardia, manetjava es doblers a palades; i, com feu testament, no deixà a ses fies més que just lo indispensable per que es testament fos vàlid, pero en cambi deixa una partida de milies a sa seua darrera... amiga, Na Soledat Vilafranca. Per un homo així varen venir a treure cara dilluns passat es senyors reformistes i liberals de s'Ajuntament de Ciutat! ¡Quina vergonya per aqueis senyors!

Mil enhoresbones an es senyors de sa Majoria de s'Ajuntament de Ciutat p'es patriotisme que demostraren votant que's deman an es Govern de Bèlgica que fassa desaparèixer de Brusseles es monument que hi té aquell gran criminal fusellat a Monjuich dia 13 d'octubre de 1909 p'es crims horribles que havia comesos i fets cometre! I en donam una d'enhonorabona ben especial i ben coral an es nostro bon amic En Jusep Font i Arbós, que come Retgidor de sa Majoria sabé defensar amb tanta d'eloqüencia sa causa d'Espanya i des sentit comú, i dona tan bon encals an es que s'atansaren a treure cara per aquell gran criminal, deshonra d'Espanya i oprobí de s'humanitat! ¡Beníssim! ¡re-de-beníssim, amic Font! Endevant! fora por! i ¡llenya a s'extern!

Beseuit

Se necessita haver-la perduda de tot o no haver-ne tenguda mai.

Sí, això se necessita per atensar-se a dir lo que diu dissapte s'Obretxo sobre sa *Moral catòlica* i sa *Moral socialista*. Diu que sa *Moral socialista* «l'acceptarà tothom» «perque no molestarà negú». De manera que es robar, calar foc i matar, desposeir el germà proïsme, profanar es cadàvers, desparar una pistola o etzibar pedrada i altra o envergar guinavetada o punyalada an es primer que fassa nosa, coses totes que es socialistes fan sempre que poren contra es qui no pensen com ells, com se va veure en sa *Setmana tràgica* i en lo de Cullera i se veu sempre en ses vagues revolucionaries que fan, com se va veure a la *Commune* de París, sa primera de ses glories socialistes;—de manera que fer tot això, robar, calar foc, apedregar, desparar pistoles a ferir, pegar guinavetades i punyalades i matar, això «no molesta negú»? ¿Qui pot dir això, en no esser un poca-vergonya, un canalla?

Una altra dita de s'Obretxo: «Es robo no és immoral per part des lladre, sino per part des robat, perque posseix qualque cosa que fa falta a un altre».—¿Que hu heu sentit? De manera que, segons es socialistes, en tot robo es criminal no és es lladre, sino sa víctima, aquell an-e qui es lladre roba. Segons es socialistes, es posseir lo que fa falta a un altre, es un crim, és una «immoralitat». ¿E-hu veis com sa *Moral socialista* és sa *Moral des lladres*, des criminals, d'ets assassins? Pero bono, es socialistes grossos, que's fan rics explotant es petits, es socialistes que's fan milionaris, ¿han repartit mai lo que tenen, an es qui passen falta de lo necessari per viure? Un llamp han repartit ells! ¿A on n'hi ha hagut cap mai de socialista que haja repartit lo que té an es necessitants? ¿Que no és capaç s'Obretxo de citar-mos-ne cap que haja feta tal fantasia mai?

Més envant diu s'Obretxo, entre altres arrieses, que «sa caridat», es donar an es pobres, es fer bé an es qui hu necessiten, «és immoral».—¿Ah idò? ¡Es immoral es fer bé an es pobres, es donar an es necessitants, es fer almoina an es desvalguts! Això és sa *Moral socialista*. Lo *moral* p'es socialistes és explotar tot Deu vivent, robar, calar foc, matar es qui no pensin com ells. ¡Sí que hu és una *Moral* bé del dimoni sa *Moral socialista*.

Llavò es gran animal de s'Obretxo fa befa de que el Bon Jesús rentàs es peus an ets apòstols i que digués: *Siau mansos i humils de cor! Benaventurats es pobres d'esperit perque d'ells es el Reine de los Cels!* S'Obretxo fa befa del Bon Jesús, de Deu! ¡fa befa de que el Bon Jesús prometa el cel an es qui observin sa seua llei! —Ja hu va dir el Bon Jesús, referint-se a uns animals per l'estil de s'Obretxo:—*No doneu lo sagrat an es cans ni amolieu pedres precioses an es porcs*. Pitjor que's cans i que's porcs es s'Obretxo amb tots es qui li van cou-cou! No, no hu son tan animals es cans n' es porcs com es paperot socialista i los seus, explosió flatulenta des mateix Barrufet. ¡Son uns pois morts de fam, carregats de deutes i brutor, pitjors que cans, pitjors que porcs! Deu se'n apiat! Amèn.

¡Ha perdut es kirie eleison!

Per s'Obretxo Balear parlam, que amb so trastorn des deutes que té i que no pot pagar ni troba que li duga moraduios per sortir de dins es fanc, ja que tot en gros, en tantes de setmanes de cridar ¡ajuda! que me muir de tot! just ha pogut plegar 10 pessetes; idò aqueix paperango dia 25 de juliol feia a sebre a los seus que acudissen dia 20 a una reunió des Partit! ¡Això ja és esser-ho *avansats!* ¡Dia 25 fer a sebre que acudesquen es seus biduios dia 20 a una reunió! ¡Ara figurau-vos si el se deuen mamar fort an es dit es socialistes que's deixen emblanquinar d'un paperingo tan carabassenc!

Com se suposa, dissapte es paperot torna sucra ets ais sobre que s'és messter cercar-li suscripcions i dur-li llenegants, perque, si no n'hi duen molts ben aviat, haurà d'aixemplar es potons, i pensau lo que seria Mallorca i el mon si an es gran carronya de paperot el dimoni el se'n duia ponxit a sa seua forca, que regularment acabarà així es gran terroler.

Glories socialistes

Sí, mos ne parla s'Obretxo dissapte passat d'una de ses seues glories; sa *setmana tràgica* de 1909. Efectivament, és una gloria ben socialista: un sens fi de crims contra sa propietat i contra sa vida i contra es cadàvers de pacífics ciutadans, sense altre delictes per part d'aqueis que viure segons sa llei de Deu; un sens fi de robos, d'incendis, de profanacions d'esglesies i de cadàvers; un enfilai de morts, més de cent en manco

d'una setmana, centenars de pacífics ciutadans perseguits come feres, sense que haguessen fet res an es seus seguidors, en no esser beneficiis. Això va esser sa *setmana tràgica*: un enfilai de robos, incendis i morts, que estols de malfactors i assassins cometeren a ses ordes d'En Ferrer, més criminal, més incendiari, més assassí que tots ells, i que s'esbravaren contra frares i monges i capellans, consagrats an es servici de pobres desvalguts i malalts. Es motiu d'alsar-se en revolució va esser sa guerra de Melilla, que no la feien ni l'havien moguda ses monges ni es frares ni es capellans; revolució que consistí tota en robar i cremar esglesies i convents i en perseguir de mort frares i monges i capellans, i que en botxinetjaren i en mataren una bona partida, sense que aqueis les haguessen fet absolutament res.

Això és una de ses glories més lleítimes des socialistes. Així son ells partidaris de sa pau i inemics de sa guerra i de sa *pena de mort* i de la santa llibertat: robant, calant fonc a casa d'altri, matant es qui no pensen com ells, profanant es cadàvers de difunts de feia molts d'anys, que ells, es criminals, incendiaris i assassins socialistes, no coneixien ni n'havien rebut cap agravi.

¡Sí, Obretxo del dimoni! ¡Sí, gran carronya! això és una gloria vostra, sa *setmana tràgica* de Barcelona! ¡No hàieu por que negú la vos disput an aqueixa gloria, en no esser ets anarquistes o es lerrouxistes, que son tan criminals com voltros! ¡Bon profit vos fassa aqueixa... gloria!

Secció local

Sa fira i sa festa de St. Jaume anaren un poc fredes enguany, no sabem per que. Sobre tot sa festa, l'any qui vé haurien de veure, aqueils an-e qui pertoca, si l'animarien una mica més. No oblidem que St. Jaume és es Patró de Manacor, i es Patró demana qualque cosa més que lo d'enguany.

Diumenge fonc la festa eucarística d'adhesió an el Congrés de Lourdes. E-hi hagué ofici solemne el dematí i processó el cap-vespre amb el Santíssim que va recórrer, una partida de carrers.

Ja han posat es grifons a ses fonts que han fetes an es *Torrent* i an es carrer de la Pau.—Ja hi vendrán bé aqueixes fonts, si's cuiden de que sempre ratgin; perque lo que's diu una font que no ratja, fa tanta de planta com un ciri apagat i ssnsa ble.

Hem sentides moltes de queixes de que sovint no hi ha aigo a s'abeurador de sa plassa des Ferro-carril per motiu de que hi ha certa gent que se'n du per emprar, i naturalment llavò es bestiar s'ha de pegar un cop a la barra.

De diumenge ensà es temps com que se sia refrescat qualque mica. Es dia de St. Jaume feu quatre bavaies, i dimegres brusquetjà a redols.

Fa uns dies tapadots, ben sobercs.

S'altra setmana an es *Caparó* una ego va caure dins un aujub que s'abisà, i no hu volgueu sebre lo que costà de treure aquell pobre animal.

Per St. Domingo se prepara festa grossa. Es dissapte, dia 3, grans repicades, *moretons*, *alicorn* i *gegants*, llavò completas es vespre i bendició de sa font de sa *Clasta*, a on assistirà un escabotell d'al'lots de la *Milicia Angèlica* que treuràn es vestit de sa *Gimnasia Rítmica* que els han fet.

Es dia de St. Domingo, arribarà a les nou s'Orfeo i ets al'lots de sa *Gimnasia Rítmica* de Lluchmajor, i ses Autoritats sortiran a rebre-los a sa Plassa des Ferro-carril. L'Orfeo cantarà l'ofici de sa festa de St. Domingo, i ets al'lots *gimnastes rítmics* lluchmajorers donaràn una gran funció es cap-vespre dins sa *Clasta*, a on cantarà també l'Orfeo.

Promet esser una festassa. St. Domingo és un des sants més populars de Manacor. Deu fassa que tot vaja de primera. Amèn.